

ייצג פון פריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת עקב
שנת תשע"ד

ומהבטחה זו נתמלא גם הר"ר נפתלי ז"ל שמחה רבה, ואמר לו, זאת היתה כל כוונתי, כלומר שהר"ר נפתלי ידע את גודל צדקתו של מוהרנ"ת ז"ל והאמין בו ובמוצא שפתיו, ובכן נתוכח עמו כל כך עד שזכה להוציא מפיו הקדוש הבטחה הברורה שלא יבוא הרב הנ"ל לאומן. ואז כשנודע זאת למוהרנ"ת ז"ל, תיכף הלך מוהרנ"ת ז"ל לביתו, ובשורה רעה זו נוכל לומר שהיה לה חלק גדול במחלתו שסבל ממנה עשרים שנה, שביום זה נתחדש ונתעורר לו המחלה הזו מזה, וסבל כאב גדול ועצום עד חצות לילה..

ויהי בחצי הלילה התחזק מוהרנ"ת בחצות ותיקון חצות כמנהגו, ואחרים מאנ"ש שהיו אצלו בערב והלכו לביתם בשביל שלא יכלו לעמוד אצלו לראות את צערו מגודל הכאב, ובאו בבוך השכם לבקר, וספרה אשתו הרבנית מרת דישעל ז"ל שמוים שהיא שומעת ממנו חתיקון חצות לא שמעה ממנו צעקות וקולות מקולות שונים כאלה כמו בחתיקון חצות של לילה זו, וביתר כמנהגו בהמלות "מי הוא זה מלך הכבוד", עד שמגודל התפעלותה ציירה היא תנועתיו וצעקתו וכמו שעשה הוא בשתי ידיה אחזה בראשה וצעקה "מי הוא זה מלך הכבוד" (קונטרס ימי התלאות)

והרבי הנ"ל חשב שבוה שיבא לדור בעיר אומאן יעלה בידו להכניע את אנ"ש. ואז באותו עת הלכו מוהרנ"ת ור' נפתלי להנגיד המפורסם הירש בער לאנאד, שהיה כחוו וידו בהממשלה, והיה לו קשרים גדולים בכל האזור, ורצו לדבר עמו מענין זה, שישתדל למנוע זאת. כשראם הירש בער פנה לחרור והתממה לצאת, ולא יכלו להתממה כל כך והלכו מביתו, והתמרמר ר' נפתלי לפני מוהרנ"ת ואמר לו לדעתי גם אותו כבר שחרו המתנגדים, אמר לו מוהרנ"ת לדעתי אין הדבר כן, אלא הירש בער הוא עכשיו עיף מאד מרוב עבודה שהו"ל, והלך להנפש קצת קודם שיקבל אותנו. וכך חזרו לביתם.

אחר איזה זמן ראה ר' נחמן מטולשטיין המשמש איך שהירש בער בא ומתקרב לבית ששהה בה מוהרנ"ת, והודיע זאת למוהרנ"ת, ואמר לו מוהרנ"ת שלא ישהה בביתו בעת שידבר עמו. אולם ר' נחמן לא היה יכול להתאפק ונשאר בבית, ושמע מאחורי הדלת איך שהירש בער מתנצל עצמו לפני מוהרנ"ת שכשראה אותם לבוא רצה לקבל פניהם, אולם לרוב עייפותו נרדם, ובקש מאד את סליחתו.

גם שמע איך שמוהרנ"ת מבקש ממנו שישתדל עצמו שהרב הנ"ל לא יבוא לדור לאומאן, כי כל כוונתי בזה להוסיף לדרכי רביז"ל ולצינוניו של רביז"ל, וענה לו הירש בער שלא ידאג כלל כי הוא יעסוק בזה, ואמר לו באמת היו אצלי גם המתנגדים וניסו לשחר אותי להשפיע עלי, אולם תדעו ברור שבעירו של רביז"ל לא ארשה בשום אופן להתנגד עליו שיבוא וידור בו (ש"ש"ק ח"ב אות תש"ן). כי בעיר אומין היו הרבה מהעשירים ומפני העיר ידם עם אנ"ש ומוהרנ"ת ז"ל, ולא נתנו את המתנגדים והרודפים להרע לחסידיו ברסלב, כמ"ש לקמן במכתב ק"ע וקע"ג.

והשם יתברך ירחם עלי וינחניו במעגלי צדק למען שמו, ויוליכנו בדרך האמיתי בכל תנועה ותנועה, ונזכה לפעול שם כל מה שאנו צריכין לטובה נצחיית. וגם בזה העולם ירחיב לנו בחסדו הגדול יתברך, ויראו שונאיו ויבושו וכו'. יתר מזה אין פנאי להאריך עתה, וה' יוליכניו לשלום.

דברי אביך

נתן מברסלב

ולכל אנ"ש שלום רב. תהלה לאל רקדנו הרבה בשבת העבר, וגם אני רקדתי קצת בעזרת השם יתברך, ודברנו מהתורה "ואתם תהיו ליי" (ליקוי"מ ח"א סי' ל"ד)

המשך בדף 4

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה. מאליהם יבינו שלכולם נאמרו דברים אלה, ולא אתכם לבד, כי אם את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה וכו' [עייני שיות הר"ן סי' ר"ט שרביז"ל אמר שכל התורות והשיחות שלו אינם בשבילנו לחוד, כי אם את אשר ישנו פה ואשר איננו פה (דברים כט, יד), ועייני רש"י שפירש ואשר איננו פה, ואף אם דורות העתידים לבוא והבן עכ"ל]. מי האיש החפץ חיים צריך לידע מכל הנ"ל.

סימן קס"ב

ברוך השם, אור ליום ב' תולדות, תקצ"ה לפ"ק, ברסלב

אהובי בני חביבי. מכתבך קבלתי עתה.

עתה בני אודיעך חדשות, כי תהלה לאל אני מוכן לנסוע אם ירצה ה' ביום ג', א' דראש חודש כסליו הבאה עלינו, וכבר שכרתי עגלה בשעה זאת. כי מיום שנתהווה הרעש ביום טוב שעבר [בחוה"מ"ס הראי' שתא תקצ"ה כמ"ש מכתב קנ"ו, ולעיל מכתב קס"א בהגה"ה מדרוש ישן כתב בין כסה לעשר] נכסף נכספתי לנסוע לשם, וכעת עוררנו ידידנו הותיק מו"ה נפתלי נרו יאיר [הרה"ח ר' נפתלי ז"ל מגדולי תלמידי רביז"ל, וחבר נאמן למוהרנ"ת ז"ל דר באומין] ששלח לי מכתבו, שהרב דיבר שם דיבורים נגדינו, ובפרט על הקלויז הקדוש שלנו, שלא היה ראוי לו לאומרם, ומחמת זה הוא חפץ מאד שאבא לשם. ואף על פי שהוא עלי לטורח גדול עתה לנסוע בעת הזאת, אני מוכרח לנסוע [בימים האלה הם יום סוכות עד תנוכה היתה המחלוקת הולך וגובר מאד. וכנראה שהרבי מסאווראן ביקר שם באותן הימים והפליט מפיו דברים נגד הקלויז החדש של אנ"ש שבנאו מחדש בסוף שנת תקצ"ד.

ובתחילת הקיץ זה נסע אחד מראשי החולקים לאומן, וכאשר עבר על יד הבית המדרש שבנה שם מוהרנ"ת אז בסוף שנת תקצ"ד, ענה ואמר לחסידיו ביוון גדול לפניכם (שיש פה ברסלב קלויז, והרסו וכו') זי אויך צי נעמין. אבל היה שם באומן גביר אחד ר' אברהם שהיה מאנשי השם, (גם היה לו ארבע אותות הכבוד מאנדאלין מהקיסר דרוסיא), והוא לא היה יכול לסבול לראות העינים של אנשים כשרים כל כך, וכתב מכתב להרב הנ"ל אשר על כל פנים לא יסע עוד הפעם לאומן, וגם הגביר הנ"ל הטיל אימה על המתנגדים ותוהרים שלא יעשו שם רעה לאנשי מוהרנ"ת, עד שישבו שם אנ"ש לבטח (קונטרס ימי התלאות)

[בפנים בימי התלאות כתב "בתחילת הקיץ הזה", ובשביל שלא מציונו שום רמז ורמזיה מזה בעלים לתרופה לקמן, רק פה במכתב הזה כתוב מפורש שהרב הנ"ל דיבר דיבורים נגד הביהמ"ד באומן, לכן נראה לכאורה שהוא טעות, וצריך לומר ובתחלת החורף הזה, וכן הבין בספר באש ובמים בפרק, ולכן כתבתי השיחה הזאת כאן.

וכאן המקום לספר קצת איך שבאת היתה בדעת הרב הנ"ל לבוא לדור לאומאן וכבר הכינו לו חסידיו בית ברחוב סאפיא לדור בה, והכל ככוונה כדי למנוע התפשטות דעת רביז"ל בעולם.

והר"ר נפתלי תלמיד רביז"ל, שלח את הרה"ח ר' משה מברסלב בבתי מדרשים להתוודע אם אמת הדבר, ובא בחזרה שהחסידיים כבר מכינים לו בית גדול, וכן היה נראה ברור, והודיע זאת ר' נפתלי למוהרנ"ת ואמר לו התדע שהרב הנ"ל הרי הוא מוכן ומוזמן להעתיק מושבו לאומאן, וכשמוע זאת היה בלב מוהרנ"ת כמו רעם בלבנו, וחיל ורעדה אחתנו. ובכל זאת ענה מוהרנ"ת תיכף ואמר אי אפשר להאמין בזה, ואמר לו עוד הפעם ברור שכך שמעתי, אבל מוהרנ"ת אמר עוד הפעם לא, אי אפשר להאמין. וכן התוכחו ביניהם כמה פעמים, עד שלבסוף נתמלא מוהרנ"ת ז"ל בבטחון חזק בתשועת ה' ואמר לו, אני אומר לך שלא יבוא לדור לאומאן.

מוהר"ר נחמן נ"י, מגזע
הקדוש נכד הבעל שם
טוב ז"ל זכותו יגן עלינו
(חיי מוהר"ן סי' ק"ג)

מאמר: ראש בני ישראל

ליקוטי אמרים, תורת ושיחות והנהגות קדושות ממרן אור ישראל וקדושו

רבינו ישראל בעל שם טוב זצוקלה"ה

הנזכרים בספרי רביה"ק, ותלמידו מוהרנ"ת, ומשאר ספרי ברסלב

הרב המאור הגדול בנש"ק מופת הדור
גדול מרבן שמו נרדע בשערים מו"ה
נחמן נ"י
נכד לרבינו הק' בעש"ט זלה"ה
(הסכמת המגיד מקאנון זצלה"ה על

מאמר נ"י:

אותו ושאלתי אותו מה זה, והשיב לי, שהוא נמצא אצל
רבי נחמן, ואמר בזה"ל: ער האט זיך פאר קליבן צוא ר'
נחמן'ן].

(כת"י הרב מטשעהרין)

ק"ד.

אבטח ולא אפחד

ראיתי בספר תולדות יעקב יוסף ששמע ממורו [מרן הבעל שם
טוב זצוק"ל] שכששאדם חזק בבטחון אין מענישין אותו,
ומרביז"ל גם כן שמעתי מאדמו"ר מוהרנ"ת כעין זה (ועיין
ליקו"מ ח"א סי' ס"ה וסי' נ"ד).

(מכתב נתיב צדיק מכ' ל"ה)

ק"ה.

נשמת משה רבינו ע"ה נתגלגל ברבינו הבעל שם
טוב

בירודתינו לזה הגלות האחרון בחורבן בית שני דחמיר לך,
להשתקע בשער הנו"ן ושבר הים דסמ"א יותר
ויותר, הקדים השי"ת רפואה למכה, שנתעורר רבי עקיבא
בערך י' שנים קודם החורבן ללמוד וללמד, עד שהיה ראוי
שתנתן התורה על ידו, שנתייחד בו אחר כך תלמידו
רשב"י שנמצא בו פי שנים ברוחו, כי הוא שניתן לו רשות
להוציא על פני תבל תורה שבנסתר, שהוא מצד שער
הנו"ן דקדושה, כי היה בו מנשמת משה ועתה עלה יותר
והתפאר באידרא, ומשה לא ידע, וכו' ואני ידענא, ואף על
פי כן שמרוב קלקולי הדורות נסתרה אחר כך תורתו
בעצמו כמה מאות שנים.

אבל בכל זאת גמר השי"ת להוציאה שנית מתערה
והסתרתה, עד שבאה וירדה אחר כך נשמתו ברבינו
האריז"ל להתחיל ולגלות יותר תורה שבנסתר.

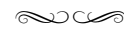
ק"ב.

להגדיל שם הצדיק

מעשה מבת רבינו ז"ל, שבא רבינו הק' לביתה, והיתה
חולה מאוד, וישב רבינו בצער גדול, ונרדם ובא
אליו הבעל שם טוב ז"ל, ואמר לו מה אתה כל כך בצער,
אמר אליו הלא בתי כל כך חולה, אמר לו הבעל שם טוב
הלא מה שכתוב בתהלים פסוק מגדיל ישועות מלכּו ועושה
חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם (פירוש מגדיל ישועות
מלכּו, מאן מלכּי רבנן, ועושה חסד השי"ת עושה חסד
למשיחו, למי שמשיח ומספר מהם, לדוד ולזרעו עד עולם
זהו רבינו ויו"ח שבאים מזרע דוד המלך ע"ה).

וספר אז רבינו ז"ל המעשה מהמהרש"א לכתו אדיל, והיה
לה רפואה. (נ"ל המעשה שהובילו אותו לקבורה והיה
שם באוסטרה טומאה וכו', שכל מי שהלך דרך שם המיר
דתו, וכל מת וכו', ובעת שהוליכו מהרש"א דרך שם וכו'
ונבלעה הבית תפלה שלהם וכו', וסיים אז מגדיל וכו'). והיא
סיפרה לכמה חולים והיה להם רפואה, וכן ר' נחמן
מטולמשיין ז"ל גם כן סיפר והיה כן וכו'.

(אבניה ברזל אות נ"ג)

ק"ג.

מרן הבעל שם טוב נמצא אצל רביז"ל

שמעתי שסיפר ר' ניסן קאוליר (והוא היה מגדולי החשובים
של הרב הקדוש ר' ברוך זצ"ל והוא היה עייל אצלו
בלא בר) לפני הרב המגיד מטירהווצע איך שבא פעם
אחת לחדר של הרב רבי ברוך ז"ל [ממעזעבוב, נכד מרן
הבעל שם טוב ז"ל] וראה אותו בעצבות מאוד וכו' (כנדרס בחיי
מוהר"ן שנדרס מחדש) [וז"ל שם: ושאלו אותו מה זאת, והשיב לו
שזה כמה זמנים שלא ראה את הבעל שם טוב זצוק"ל,
וכל אימת שבא על קברו אינו מוצא אותו, ועתה ראיתי

מהסכמת הגה"ק רבי מאיר בראד זצלה"ה על הליקו"מ:

הרב המופלא ומפלג בתורה ובחסידות המפורסם מוה"ר נחמן נ"י הגדול בשם טוב גידולי הקדוש זרע קודש מחצבתו נכד לה"ה הרב המפורסם בתורה ובחסידות ידיו
רב לו בעשר ידות בוצינא קדישא חו"פ קדוש יאמר לו, כל רז לא אנס ליה מו"ה ישראל בעש"ט ז"ל, והרב מוהר"ר נחמן הולך בעקבות אבותיו הק'...

מהסכמת הגה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות זצלה"ה על הליקו"מ:

ירושא הוא לו מאבותיו, אבות מכלל דיאכא תולדות, שכן יונק מגידולי הקדוש, חוטר מגזע האלחי המפורסם הבעש"ט זלה"ה איש חמודות וזרעו לברכה זרע קודש
שמו ומעשיהם עליהם מעידות...

מאמר משיב נפש

קל"ב

שאלות על חסידות ברסלב ומקורות מספרי קודש

מאת אחד הרבנים שלישי"א

סימן ט"ז: צדיק יסוד העולם

שואל: הנה לדבריך נמצא כי ר' נחמן עשה דרך מיוחדת לחסידיו וממשיכי דרכו, ונשאר הרבי שלהם, וגם אמר על עצמו המעלות הגדולות והנצורות שזכה לזה, ובוה ידעו ממשיכי דרכו גודל מעלות רבם.

אבל מה זה שהוא העמיד א"ע כאלו הוא המנהיג של כל העולם כולו, שרובם כמעט לא ידעו ולא שמעו ממנו, ואפי' אותם ששמעו ממנו, רובם לא קבלו מרותו עליהם כלל, ואדרבה עוד להיפך, ואיך אמר לשונות כאילו הוא הרבי של כל העולם, דוגמת מש"כ בחיי מוהר"ן (סי' קמ"ח) אותי צריכים כל העולם, לא מבעיא אתם וכמותכם, אתם יודעים בעצמכם, אלא אפי' אותן הצדיקים שיכולין כבר להתפלל, אני יכול להראות להם וכו' דרך בתפלה, וגם אפי' צדיקים גדולים מאד, שהולכים כבר רק ביחודים, אני יכול להראות להם וכו' דרך ביחודים. וכן אמר (שם סי' ר"ד) כל העולם צריכין אותי מאד מאד, עד שא"א להם כלל להיות בלעדי, וכעין זה אמר (שם סי' ר"ג) אותי צריכים כל העולם, לא מבעיא אתם, אלא אפי' כל הצדיקים צריכים אותי, כי גם הם צריכים להחזיר אותם למוטב, וכל מאמרים אלו מראין כאלו הכל צריך לעבור על ידו, מה שלכאורה באמת לא היה נראה כך כנ"ל.

ומבואר בספרים (עי' כזה בווהר חי ח"ב רע"א) שזה היתה שיטת ירבעם בן נבט, להטעות את ישראל, לומר כי אין הקב"ה מצומצם לעבדו בזמן מצמצום דוקא, וע"כ בדה חג חדש בחודש חשוון תחת חודש תשרי, וכן אין עבודתו מצומצמת בביהמ"ק בירושלים דייקא, אלא יכולין להעמיד מקום עבודה בשאר מקומות, וכן אין המלכות מצומצמת לבית דוד דוקא, רק כ"א ראוי לזה, אשר באמת הכל בשקר יסודתו, כי כך רצונו ית', להגביל הקדושה בזה האופן דייקא בבחי' עולם שנה ונפש.

וכן הוא בשאר ענינים, כי אף שהיו סודות קבלה לפני רשב"י, ויש פרקי ההכלות דר"י, ואותיות דר"ע ושאר ספרים, ועוד ספר רזיאל המלאך וספר יצירה וכדומה משנים קדמוניות, עכ"ז הדרך הישר והנכון בכל הענינים הללו, סובב הכל על דרכו של רשב"י בהווה, כי הווה הוא הפוסק האחרון בכל עניני קבלה, וכן כשנמשכו דרכי הקבלה אצל הראשונים, והבאים אחריהם עד האריז"ל, וכ"א היה לו ההקדמות משלו מה שקיבל מרבו, עכ"ז אחר התגלות האריז"ל נעשה הוא הפוסק האחרון, ועל הקבלה שלו אומרים שהוא האמיתית, אעפ"י שהכל אמת, עכ"ז הקו הישר והנכון הוא קבלת האריז"ל, וכ"ז אעפ"י שעל כל דרכי הצדיקים הללו, היו הרבה חולקים בתחלתם (עי' לקמן מזה), עכ"ז סכ"ס נכנס ענינים בתוך כלל ישראל, וזה נשאר הדרך המלך לכולם, כי אחר שכבר גילה הצדיק דרכו, ונפסק למעלה כמותו, כ"כ צריכין למטה כולם לילך על דרכו.

ואף בתוך תוכיות של כוונות האריז"ל סובר הרש"ש, כי אחר שהוא גילה ופירט כל הכוונות בדרך פרטי פרטיות, והשמות המנוקדות, אזי מעכשיו צריכין לכוון דוקא באופן שגילה הוא, ואין יוצאין הכוונות לכוון בדרך כלליות, כאשר הם מובאים בשער הכוונות ובפרי עץ חיים, וכלשונו הקדוש בהקדמת רחובות הנהר (דף ט ע"ג) וכדי שיתפשט שפע אור הא"ס כנזכר (בלשונו רשב"י המובא שם) צריך לכוין בכל המשכת מוחין וכו', ובוה אפשר לאדם להמלט מעונש האמור (בדברי רשב"י), וכן כתב בנהר שלום (דף ל"ג ע"ג) ואיני כמזהיר אלא כמזכיר, להשתדל מאד לכוין בכל פרטי כוונת הספירות וכו', וזאת היא הכוונה השלימה, ובלתי כוונת השמות וכו', ובלעדם הם כל אותם הכוונות כגוף בלא נשמה, ויש עליהם פחד כי ימותו ולא בחכמה וכו', וימחלו רבותי שדברתי עד כה וכו' עיי"ש, היינו שאחר שהוא כבר גילה פרטי השמות והנקודות על כל השמות שיש לכוון בכוונת האריז"ל, אעפ"י שבשעה"כ ובפרע"ח אינם מבוארים, וכל המכוונים שהיו לפניו לא כיוונו כך, עכ"ז מאחר שהוא כבר גילה זאת, צריכין לכוון דוקא בזה האופן, (וע"ע באריכות מזה בספר אהבת שלום מהר"ר יעקב משה הלל, מאמר בונה בשמים עליותיו פ"ג).

ומכ"ש בהדרך של הבעש"ט הקדוש, שמבואר הרבה בספרים לשונות כאלו, כגון מה שאמר הרר"מ מטשערנאביל (עי' מפעלות הצדיקים) כי עד ביאת המשיח, כל מה שיאנח איש אחד מישראל, וישבר לבו בהרהורי תשובה, הכל הוא מכח הבעש"ט, וכן אמר הר"י מבעלז (שומר אמונים מבוא השער) ווי עס געפינט זיך אפי' א ערליך דאטשעל אין די גאנצע וועלט, הכל מכח הבעש"ט, וכן העיד הבעש"ט בעצמו (בארת המים) כי לולא הוא, לא היה נמצא עלי תבל איש חסיד באף פרסה אחד, ועוד כמה מאמרים כאלו על הבעש"ט ודרכו.

ובספר י"ג אורות מביא בשם הרה"ק מהר"ש מבעלזא שאמר, מה שיהודי עשה תשובה, ומה שיהודי עושה תשובה, ומה שיהודי יעשה תשובה, הכל הוא מכוחו של הרבי ר' אלימלך.

ובספר אדמור"י בעלז (ח"ב דף מ"ב) כתב בשם מהר"י מבעלזא כי אילולי הרבי ר' אלימלך לא נותר עד היום יהודי בעולם.

ולבל אנ"ש שלום וישע רב, חזקו ויאמץ לבבכם כי האמת הוא אחד (ליקו"מ ח"א סי' נ"א), **ואי אפשר לסותרו בשום אופן בעולם, כמו שכתוב** (משלי יב, יט) **שפת אמת תכון לעד וכו', (תהלים קי"ב) ואמת ה' לעולם.**

[באותו עת נתפרסם האגרת והכרוזים נגד חסידי ברסלב, ועל ידי הכרוז הזה החליט השמצות ורדיפות נוראות נגד חסידי ברסלב.

הרבה אנשים מחסידי ברסלב הוכו בפרהסיא ללא מורא ופחד, עד שהיו מוכרחים לעזוב את ביתם ואת מעונם, כיון שהיה רוחף עליהם גזירת מות רח"ל. גם את מקור פרנסם נשבר לגמרי. ולא רק חסידי ברסלב רק גם מי שרצה לסייע אותם או להציל אותם מיד הרודפים, גם הוא היה נחשב לחסיד ברסלב, וחסאו היה בל יכופר, ולכן החליט מוהר"ת לשלוח מכתב להגה"ק מסאווראן, ולהציע לפניו את טענותיו ודבריו, ולברר שהכל שקר וכזב.

ו"ל מוהר"ת: בשנת תקצ"ה עברו עלינו צרות רבות רח"ל, כי נתעורר המחלוקת מהרב מסאווראן ברציחה כזאת אשר לא נשמע מעולם, כאשר יבואר להלן בקונטרס מיוחד [נראה מזה שהיה בדעת מוהר"ת לחבר קונטרס מיוחד בנוגע ענין המחלוקת עליו, אמנם לא הגיע לידנין]. וכבר הצילנו השי"ת ברחמינו ונפלאותיו הרבה, ברוך השם שלא נתגנו טרף לשיניהם. אבל עדיין חורקים שינם עלינו. ואנחנו כולם ובפרט אנכי היינו בסכנת גדולות, אך לה' הישועה, ה' לי לא אירא וכו', ה' לנו בעזרינו וכו', רבות עשית אתה ה' אלהי וכו' עם גתה אל יעזיבנו ואל ישינו וגו' ועד זקנה ושיבה אלקים אל תעזיבנו עד אנכי ורועך לדור לכל יבוא גבורותיך אמן (ימי מוהר"ת ח"א אות ק"א).

(הג"ה מדפוס ישן) זה המכתב אשר שלח מורנו הרב המפורסם לשבח וכו' וכו' מוהר"ת זצ"ל להרב מסאווראן בזה השנה [שנת תקצ"ה] בכדי להשקט הריב, ולהציל נפשו ונפשות הנלוים אליו להצילם מהרדיפות עד הנפש שנרדפו, אך לא הואיל כי לא נכנסו הדברים בלבם מחמת ריבוי לה"ר שספרו לפניו, לולי ה' שהי' לנו בעזרו והציל נפשותינו מהרדיפות, ברוך ה' שלא נתגנו טרף לשיניהם וכו' (ע"כ הג"ה מדפוס ישן).

סימן קס"ד

ב"ה, אור ליום ה' וישלה, תקצ"ה, ברסלב

מרחוק אקרא לשלום, מן האיזוב אשר בקיר לארו אשר בלבנו, ה"ה הרב הקדוש המפורסם, נודע ביהודה ובישראל שמו, נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק, איש אלקים קדוש יאמר לו, לו דומי' תהלה כק"ש מו"ה **מושה צבי נ"י** [הרה"ק רבי משה מסאווראן זצ"ל, תלמיד הרה"ק מבארדיטשוב זצ"ל, ותלמיד הרה"ק מאפטא זצ"ל].

האמנם תמן נהיגי דלא שאיל זעירא בשלמא דרבא (ירושלמי ברכות יג א ובכ"ט [ויל: כך אינון נהגינן זעירא לא שאיל בשלמיה דרבא, דאינון מקיימין ראוני נערים ונחבאן]. עם כל זה למען גודל השלום אשר הפליגו רבותינו ז"ל בעוצם מעלתו מאד, ואמרו שהשם יתברך אמר ימחה שמי על המים שבביל לעשות שלום וכו' (שבת קטז. וסוכה נג), וכיוצא בזה הרבה. אמרתי לצאת מהגבול. ואמנם שלבי הולך אנה ואנה בכתיבת מכתבי זה, כי מי יודע אם יכנסו דברי בלבו הטהור, כי ברית כרותה ללשון הרע (מו"ק יח). עד שאמרו רבותינו ז"ל (שבת נז), שדוד קבל לשון הרע. אמרתי עלי לעשות את שלי, ויהיה מה, ארוצה דברי אלה להציל את נפשי ואת נפשות כשרים התלויים בי.

כוונת ההערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצוננו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהר"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בהעט סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שיגיע לו העט סופר על יד האימפל, יפנה: **CONGHVPRINTING@GMAIL.COM**
אן להפעקס: **845.781.6701**
להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

מענין הג' נקודות הקדושות שצריכין לקבל מהצדיק, וכל אחד מחבירי, ומיניה וביה, ועל ידי זה מבטלין חרפת לב שבירת לב, כי שם אהבה דקדושה שורה [ע"ע מכתב קס"א ותקיימו "תקבלין דין מן דין", וכנראה שמוהר"ת עסק באותן הימים בתורה הזה בליקו"מ]. אשרי אזנים שכך שומעות, אשרינו אשרינו שזכינו לכל דיבור מכל שכן לכל תורה שעולה עד אין סוף, ויורד עד אין תכלית, ומחיה ומקשר נפשותינו ונפשות כל ישראל לשרשם, מי ימלא גבורות ה' ונפלאותיו וחסדיו העצומים שזכינו בדור העני הזה, אשרינו.

סימן קס"ג

ברוך השם, אור ליום ב' וישלה, תקצ"ה לפ"ק, ברסלב

אהובי בני חביכי מכתבך קבלתי בין מנחה למעריב בבית המדרש, וקריתיו אז. ומה מאד החיית את נפשי בעת הזאת, בפרט עם המכתב מלעמבערג [כנראה מר' חיים מלעמבערג אודות הדפסת ספרי רבינו'ל עיין לעיל מכתב קל"ו. ובא וראה שבעת הזאת בתוך הבערת אש המחלוקת מכל צד, היה מוהר"ת משתוקק ורצה לעסוק איך להדפיס עו"ה פ ספרי רבינו'ל וספרי ליקוטי הלכות. מוהר"ת כדרכו בקודש בכל פעם עפי' הלימוד של "בצר הרחבת ל" (עיין בפתיחת הספר). ראה גם בזה הרחבה בתוך הצרה, שמתחילין לעשות בענין הדפסת ספרי רבינו'ל, ולמד מזה צמיחת קרן ישועה על כל עניניו כמ"ש "ועל ידי כל זה יש לנו כח לצפות לישועה שלימה תמיד"]. גדולים מעשי ה' מאד עמקו מחשבותיו. ואתנו אין יודע עד מה, רק אנו חייבים להודות על העבר, על כל הרחבה והרחבה אשר הוא יתברך ברחמי מרחיב לנו בצר במעוף צרה וצוקה מכל צד, במחלוקת כזה בכיוונות כאלה, בדחקות פרנסה כזה, והעיקר בדחקות פרנסת הנפש כזה, אשר אי אפשר להתפלל שום תפלה כראוי וכו', עם כל זה ה' אתנו בכל עת, ועושה נפלאות גדולות לבדו.

וגם בכל פעם מאיר לנו בדעתינו ומראה לנו התנוצצות צמיחת קרן ישועה בכל עת, מה אומר מה אדבר. ועל ידי כל זה יש לנו כח לצפות לישועה שלימה תמיד כאשר עד הנה רבות עשה עמנו ה' אלקינו נפלאותיו ומחשבותיו אלינו וכו'.

והנה כבר הודיעך ידידנו ר' נחמן נ"י מטולטשין [הרה"ח ר' נחמן דר בטולטשין, מגדולי תלמידי מוהר"ת ומשמשו הנאמן]. מענין ביאתי לביתי לשלום תהלה לאל [מוהר"ת עשה דרכו לאומן לציון רבינו'ל כמ"ש במכתב קס"ב, ואפשר שאז כבר נשמע בחוצות ובכפרים מההתנגדות נגד חסידי ברסלב ונגד מוהר"ת, והיה ממש סכנה לילך לחוץ, ולכן כתבו לו מוהר"ת "מענין ביאתו לביתי לשלום"] וגם תשמע עוד בזה, ותבין נפלאותיו ה'.

יתר מזה אין פנאי להאריך עתה. ותראה לשלוח לי הקולמסין של ברזל מהרה [עיין לעיל מכתב קנ"ו וקס"ה]. וכנראה שהקולמסין ששלח לא היה טוב כמ"ש שם, ולכן ביקש מוהר"ת עוד קולמסין]. ולזכות רב יחשב. ועדיין אין דעתי צלולה מטלטול הדרך, על כן אקצר ואומר שלום.

דברי אביך המעטיר בערך

נתן מברסלב

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן!

לימוד ספ"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א

עמוד בספ"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות חזקו ואמנו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיון ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם (ע"ל מכתב ש"א)